

# Afghanistan Kristna, apostater och ateister



**Om rapporten**

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör rapporten inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

**Temarapport: Afghanistan – Kristna, apostater och ateister**

2017-12-21, version 1.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2017

Omslagsbild: Internet Monk, Creative Commons

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

## Innehåll

1. English summary.....	4
2. Inledning .....	5
3. Kristna i Afghanistan .....	5
3.1. Lifos kommentar .....	8
4. Apostasi och konversion till kristendomen.....	8
4.1. Generellt om rättssystemet och lagstiftning .....	8
4.1.1. Lifos kommentar .....	9
4.2. Bestraffning för apostasi ( <i>ridda</i> ) i Afghanistan .....	10
4.3. Rätten att ångra sitt avfall från islam.....	11
4.4. Handlingar som kan anses utgöra apostasi.....	12
4.5. Kristen mission.....	12
4.6. Kända fall av apostasi och konversion till kristendomen.....	13
5. Hädelseförbud .....	15
5.1. Rättsligt ramverk .....	15
5.2. Hädelseförbudet - uppmärksammade rättsfall.....	16
5.2.1. Lifos kommentar .....	17
6. Möjliga reaktioner från stat, familj och samhälle mot personer som anses ha lämnat eller kränkt islam .....	17
7. Möjliga reaktioner från upprorsgrupper mot personer som anses ha lämnat eller kränkt islam.....	19
7.1. Lifos kommentar .....	20
8. Personer som inte bedöms ha konverterat utifrån genuin trosuppfattning och övertygelse .....	20
9. Hur information om personer kan spridas internt och externt .....	22
9.1. Lifos kommentar .....	23
10. Att leva i Afghanistan som ateist .....	24
11. Lifos avslutande kommentar .....	25
Källförteckning .....	27

## 1. English summary

In contrast to many other Muslim countries, there is no historically established and recognized Christian community in Afghanistan. Most of the few Christians living in the country are former Muslims who have converted to Christianity in modern times. Very little is known about these Christians as they lead hidden lives, out of fear of repression by state actors, families, communities and insurgents.

An apostate in Afghanistan could potentially face legal prosecution and capital punishment in accordance with the Afghan interpretation of Islamic law, unless the person repents and returns to the Islamic faith. However, very few cases of apostasy have been brought to court since the fall of the Taliban regime in 2001 and the Afghan government, at the highest levels, does not seem interested in awakening the negative attention and pressure from either conservative parts of Afghan society or from more liberal powers internationally, that have followed with such cases before. There could however be individual government officials at the local level who would not be hesitant to act harshly against perceived apostates. It may also, intermittently, be in the interest of some political figures to pick-up and exploit a conversion or blasphemy case for personal political goals. Even if there is no indication that the Afghan government is interested in actively searching for apostates it would nevertheless likely be compelled to take action if such a case becomes public.

It's clear though that there's generally a very low tolerance in the Afghan society towards people who could be perceived as offending or rejecting Islam. Eventhough there are some more secular segments of the population, openly offending or rejecting Islam would nevertheless often be associated with a risk. Furthermore, it's more likely that people who are accused of apostasy will face reactions from families, communities or in some areas from insurgents, than from state actors. It's difficult though to draw general conclusions about the situation and specific risks for people who are accused of apostasy or blasphemy. Individual circumstances will most often be decisive, and factors like personal relations and conflicts, family background and place of origin or return are of importance. The reactions may span from family pressure to repent, rejection by family or in the worst cases violence and killing by family, local community or other actors.

## 2. Inledning

Lifos har genom kommunikation med olika delar av Migrationsverkets verksamhet fått signaler om behovet av en uppdaterad rapport avseende kristna, apostater och ateister i Afghanistan. Research har pågått under en tid, men informationstillgången är begränsad gällande exempelvis den lilla kristna minoritet som lever i landet. Informationsläget är också svårt när det exempelvis gäller situationen för återvändande afghaner som under asylprocessen i Europa anfört att de har konverterat till kristendomen, men som av migrationsmyndigheter inte bedöms ha gjort sannolikt att de är apostater och nyblivna kristna (trots att de öppet bekänt sig till kristendomen, och kanske deltar i kyrkoaktiviteter eller har låtit döpa sig, m.m). Landinfo har tidigare skrivit om denna grupp som har konverterat/åberopat konversion i Europa exempelvis i hopp om en bättre möjlighet till uppehållstillstånd och inte utifrån en genuin övertygelse och trosuppfattning.<sup>1</sup>

Föreliggande rapport måste läsas i ljuset av ovan nämnda begränsningar och ska inte ses som en uttömmande redogörelse avseende situationen för kristna, apostater och ateister i Afghanistan. Begränsat empiriskt underlag och svårigheten att finna information när det gäller vissa av rapportens frågeområden gör att teoretiska resonemang utifrån en rad olika initierade källors kunskap om det afghanska samhället blir bärande i vissa delar. Detta gäller i synnerhet avsnittet som handlar just om personer som av migrationsmyndigheter inte bedöms ha gjort sannolikt en genuin apostasi och/eller genuin konversion till kristendomen.

Vissa begrepp och företeelser i rapporten överlappar varandra, såsom konvertit, apostat eller en person som kränker islam. Exempelvis är en före detta muslim och nuvarande konvertit till kristendomen också en apostat då denne lämnat islam. Även personer som kritiserar eller kränker islam kan av omgivningen betraktas som apostater, varför det är svårt att helt renodla begreppen i rapporten och diskutera möjliga risker utifrån helt distinkta kategorier.

## 3. Kristna i Afghanistan

Islam innehar en starkt dominerande ställning inom Afghanistans religiösa landskap, och det är uppskattningsvis mindre än 0,3 procent av befolkningen som bekänner sig till en annan trosuppfattning än islam.<sup>2</sup> Islam är, enligt konstitutionen, statsreligion, men rätten för anhängare av andra religioner att utöva sin tro fastslås också konstitutionellt. Denna rätt

<sup>1</sup> Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Situationen for kristne og konvertitter*, 2013-09-04, s. 19ff, [https://landinfo.no/asset/2476/1/2476\\_1.pdf](https://landinfo.no/asset/2476/1/2476_1.pdf)

<sup>2</sup> US Commission on International Religious Freedom (USCIRF), Annual Report 2017, *Afghanistan*, <http://www.uscirf.gov/sites/default/files/Afghanistan.2017.pdf>; Utrikesdepartementet (UD), *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Afghanistan 2015–2016*, 2017-04-26, s. 10, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39434>

måste dock utövas inom lagens ramar och det får i landet inte finnas lagar som strider mot islam. Bland de religiösa minoriteterna i landet återfinns exempelvis sikher och hinduer som har ett visst utrymme att utöva sin religion öppet, men som också är utsatta för icke-statlig diskriminering och trakasserier, exempelvis i samband med religiösa ceremonier så som vid kremeringen av sina döda.<sup>3</sup>

Det finns inga tillförlitliga uppgifter gällande antalet kristna i Afghanistan.<sup>4</sup> Till skillnad från vad som är fallet i många andra muslimska länder, finns det inte heller något existerande, historiskt etablerat och accepterat ”etniskt”<sup>5</sup> kristet samfund i landet som medlemmarna föds in i. Den lilla kristna minoritet som finns utgörs istället i huvudsak av enskilda afghaner som har konverterat till kristendomen i modern tid.<sup>6</sup> Historisk sett har det dock tidvis funnits kristna samfund i Afghanistan. För ett par hundra år sedan fanns till exempel en invandrad armenisk kristen minoritet i Afghanistan, vilka dock deporterades från landet under 1800-talet.<sup>7</sup> De afghaner som konverterat till kristendomen i modern tid kunde leva fritt i landet innan talibanrörelsen kom till makten under 1990-talet.<sup>8</sup> En man som konverterat till kristendomen redan på 80-talet berättade i en intervju för *Der Spiegel* att det vid den tidpunkten inte var lika tabubelagt som det är idag.<sup>9</sup>

Även om kristna idag lever i det fördolda i Afghanistan så är det ett faktum att presidenthustrun, Rula Ghani, kommer från en kristen maronitisk familj från Libanon. Hon har kritiserats och hånats av konservativa krafter medan rättighetsaktivister försvarat henne.<sup>10</sup> Hon har brutit mot många kulturella

---

<sup>3</sup> UD, 2017, s. 10.

<sup>4</sup> USCIRF, 2017.

<sup>5</sup> Jämför till exempel med den armeniska kyrkan i Iran som är ett gammalt kristet samfund i landet, vars medlemmar föds in i en språklig och kulturell gemenskap. De tillåts utöva sin religion inom den Islamiska republikens ramverk. (Landinfo, *Temanotat Iran: Kristne konvertitter og hjemmekirker (2) – arrestasjoner og straffeforfølgelse*, 2017-11-29, s. 4, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40587>)

<sup>6</sup> Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04; Christian Today, *No Churches, Violence And Harassment: Life For Christians in Afghanistan*, 2016-10-11, <https://www.christiantoday.com/article/no-churches-violence-and-harassment-life-for-christians-in-afghanistan/97709.htm>; Open Doors, *Afghanistan*, Odaterad, [https://www.open-doors.se/vart\\_arbete/world\\_watch\\_list/afghanistan/](https://www.open-doors.se/vart_arbete/world_watch_list/afghanistan/)

<sup>7</sup> Mesrobian Jacob Seth, *Armenians in India*, kap. XVI: *Armenians at Kabul, a Christian Colony in Afghanistan*, 1937, <https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.281248/2015.281248.Armenians-In#page/n111/mode/2up>; Star Educational Society, *Christians of Kabul*, 2016-12-04, <http://star.edu.af/christians-of-kabul/>

<sup>8</sup> Spiegel Online, *Christians in Afghanistan, A Community of Faith and Fear*, 2006-03-30, <http://www.spiegel.de/international/christians-in-afghanistan-a-community-of-faith-and-fear-a-408781.html>; The Telegraph, *Taliban will force Hindus to wear marks on clothing*, 2001-05-23, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/afghanistan/1331382/Taliban-will-force-Hindus-to-wear-marks-on-clothing.html>

<sup>9</sup> Spiegel Online, 2006.

<sup>10</sup> The Guardian, *Rula Ghani, the woman making waves as Afghanistan's new first lady*, 2014-11-06, <https://www.theguardian.com/world/2014/nov/06/rula-ghani-afghan-first-lady>

konventioner, bland annat på grund av sin frispråkighet för kvinnors rättigheter.<sup>11</sup>

Den för Lifos enda kända kristna kyrkan i Afghanistan idag är den som har verksamhet inom den italienska ambassaden.<sup>12</sup> Giovanni Scalese som tillhör barnabitorden är ledare för denna romersk-katolska mission i Afghanistan. Den har tillkommit i syfte att tjäna utländska katoliker som tillfälligt bor i landet. Kyrkan är därmed inte öppen för afghanska medborgare och missionen får inte ha med lokalbefolkningen att göra då kristen mission är förbjuden i landet.<sup>13</sup>

Den kristna minoritet som idag finns i Afghanistan för en mycket dold tillvaro på grund av rädsla för repressalier. Kyrkan är underjordisk och i den mån man alls möts så sker det endast i mycket små grupper i privata hem.<sup>14</sup>

Företrädare för en kristen NGO med mångårig verksamhet i Afghanistan uppger att det i det dolda kan förekomma konversion till kristendomen i landet. Kristna konvertiter kan komma i kontakt med kristendomen genom kristna tv-sändningar och kristna radioprogram som är tillgängliga i Afghanistan. ”Pamir Productions” är ett medieföretag som producerar sådana program som sedan sänds genom den kristna satellitkanalen Sat7. Det är dock inte lätt att komma i kontakt med andra kristna i Afghanistan på grund av den utbredda misstro som idag finns i det afghanska samhället. Det krävs en personlig kontakt om man ska bjudas in till någon av de underjordiska kristna grupperna i landet. Personer som är ”kristet sökande” kan dock idag skaffa sig kunskap om kristendomen i hemlandet genom att söka på internet, lyssna på kristna radio- och tv-sändningar samt ibland även genom att söka upp utlänningar.<sup>15</sup> Att konversion till kristendomen kan förekomma i Afghanistan bekräftas också genom uppgifter från två olika forskare med erfarenhet av fältarbete i landet.<sup>16</sup>

Företrädare för en kristen NGO som arbetat under många år i Afghanistan har också uppgett att bibelsmuggling förekommer i landet. Förr handlade det om traditionella biblar i bokform men nuförtiden är det vanligare att man använder sig av ett chip till mobiltelefonen. Dessa chip tillgängliggör inte bara bibeltexterna utan även länkar till olika webbsidor, annan litteratur och olika kurser. Vidare uppger företrädaren att det på senare år skett en ökning av antalet kristna iranska medborgare, vilka också arbetat för att nå

---

<sup>11</sup> Atlantic Council, *A Conversation with Afghanistan's First Lady Rula Ghani*, 2016-03-31, <http://www.atlanticcouncil.org/events/detail/the-new-afghanistan-challenges-and-opportunities-with-rula-ghani>

<sup>12</sup> USCIRF, 2017.

<sup>13</sup> First Things, *The Church in Afghanistan*, 2017-10-27, <https://www.firstthings.com/web-exclusives/2017/10/the-church-in-afghanistan>

<sup>14</sup> US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2016*, s. 14f, <http://www.refworld.org/pdfid/59a55fd14.pdf>; Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04.

<sup>15</sup> Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04.

<sup>16</sup> Forskare med flerårig erfarenhet av fältarbete i Afghanistan, E-post, 2017-09-04; Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

ut till afghaner. Dessa iranska kristna gör exempelvis en hel del tv- eller radiosändningar som riktas mot afghaner både i hemlandet och i utlandet.<sup>17</sup>

### 3.1. Lifos kommentar

Antalet kristna i Afghanistan bedöms vara mycket lågt även om den exakta siffran är okänd. Information om hur den kristna minoriteten i Afghanistan lever och utövar sin tro är också mycket begränsad, likaså är information om konversion till kristendomen på afghansk mark. Enligt Lifos bedömning så kan enstaka fall av konversion till kristendomen förekomma i landet även om det torde vara sällsynt och mycket vanligare att detta sker i utlandet. Detta mot bakgrund av de svårigheter som finns för ”kristet sökande” personer att komma i kontakt med andra kristna i Afghanistan, och även mot bakgrund av de risker som är förknippade med att lämna islam.

## 4. Apostasi och konversion till kristendomen

### 4.1. Generellt om rättssystemet och lagstiftning

Det afghanska rättssystemet kännetecknas av legal pluralism, och rättskällorna utgörs av en kombination av nationell lagstiftning, islamisk rätt samt lokal sedvanerätt.<sup>18</sup> Rättsstrukturerna omfattar både formella och informella institutioner och även om det formella och det informella rättssystemen i Afghanistan vanligen beskrivs i termer av en dikotomi så är situationen i praktiken mer komplex och i viss mån överlappande. Lokala rådsförsamlingar (*jirga* – ”circle” och *shura* – ”råd”) utgör fortsatt de vanligaste rättsstrukturerna inom det informella rättssystemet.<sup>19</sup> En övervägande del av de konflikter som är föremål för rättsskipning i Afghanistan hanteras inom landets informella rättssystem.<sup>20</sup>

Det formella rättssystemet i Afghanistan och den afghanska straffrätten bygger primärt på islamisk hanafitisk<sup>21</sup> rätt.<sup>22</sup> Denna rätt definierar tre olika kategorier av brott: *hudud*-, *qisas*- och *tazir*-brott. En person som i Afghanistan har gjort sig skyldig till brottslighet inom de två förstnämnda kategorierna ska bestraffas i enlighet med islamisk rätt. Den afghanska brottsbalken omfattar endast *tazir*-brott, och till skillnad från vad som är

<sup>17</sup> Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04.

<sup>18</sup> Jura Gentium, *Sharia and national law in Afghanistan*, 2010, <http://www.juragentium.org/topics/islam/en/yassari.htm>

<sup>19</sup> Dr. Ali Wardak, *A Decade and a Half of Rebuilding Afghanistan's Justice System – An Overview*, 2016-11-30, s. 11f, <http://staff.southwales.ac.uk/users/493-awardak#publications>

<sup>20</sup> United States Institute of Peace (USIP), *Islamic Law, Customary Law, and Afghan Informal Justice*, mars 2015, s.2,

[https://www.usip.org/sites/default/files/SR363\\_Islamic\\_Law\\_Customary\\_Law\\_and\\_Afghan\\_Informal\\_Justice.pdf](https://www.usip.org/sites/default/files/SR363_Islamic_Law_Customary_Law_and_Afghan_Informal_Justice.pdf)

<sup>21</sup> Hanafiskolan är en av fyra sunnitiska rättsskolor.

<sup>22</sup> Dr Ali Wardak, *A Decade and a Half of Rebuilding Afghanistan's Justice System: An Overview*, 2016-11-30, s. 6; Afghanistan Legal Education Project (ALEP), Stanford Law School, *An Introduction to the Criminal Law of Afghanistan*, 2<sup>nd</sup> Edition, 2012, s. 11, <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2016/03/ALEP-Criminal-Law-2d-Ed-English.pdf>



fallet för *hudud*- och *qisas*-brott så är det staten som bestämmer straffskalan för *tazir*-brotten.<sup>23</sup>

Betydelsen av islam och islamisk rätt inom det afghanska rättssystemet kommer till uttryck i flera artiklar i den afghanska konstitutionen. Enligt artikel tre får inga lagar stå i strid med den islamska läran och dess föreskrifter, och om det saknas reglering avseende ett visst brott i konstitutionen eller annan lagstiftning så ska islamisk rätt tillämpas. Vanligen är det då den sunnitiska rättsskolan *hanafi* som tillämpas (artikel 130) men i fall som rör shiamuslimer stadgas att shiitisk rättsskola ska tillämpas (art 131).<sup>24</sup>

*Hudud*-brotten (*hadd*<sup>25</sup> i sing.) utgör de mest allvarliga brotten enligt islamisk rätt. När det gäller dessa brott så är åtal obligatoriskt och bestraffning måste ske så som föreskrivs i Koranen eller i profetens *sunna* (tradition), så som nedtecknad i *haditherna*. När en person väl har bevisats vara skyldig till ett *hadd*-brott så kan personen, enligt islamisk rätt, inte benådas. Avseende *hudud*-brott råder dock mycket stränga beviskrav, vilka är svåra att uppfylla. Inom den hanafitiska rättsskolan kan dock en person som åtalats för ett *hudud*-brott dömas för ett alternativt *tazir*-brott för det fall man i målet inte når upp till de stränga beviskraven för det aktuella *hudud*-brottet.<sup>26</sup>

Islamiska rättslärda kan skilja sig åt i synen på *hudud*-brott och hur dessa ska bestraffas. Bred enighet råder dock om att följande brott utgör *hudud*-brott: 1) äktenskapsbrott/utomäktenskapliga relationer (*zina*); 2) konsumtion av alkohol; 3) förtal/ärekränkning; 4) vissa typer av stöld; 5) rån ("highway robbery").

Det råder dock viss oenighet gällande om exempelvis apostasi hör till *hudud*-brotten.<sup>27</sup> Apostasi inkluderas dock ofta i *hudud*-brotten och ska enligt många rättsligt lärda bestraffas med döden efter att domstolen har givit den åtalade en tid för reflektion, men ändå framhärdar med sitt brott.<sup>28</sup>

#### 4.1.1. Lifos kommentar

Lokal sedvanerätt och informella rättsstrukturer fortsätter att ha en framträdande roll inom det afghanska rättssystemet, framförallt på landsbygden där det på många platser saknas formella rättsstrukturer.

<sup>23</sup> ALEP, 2012, s.11, 87, 104.

<sup>24</sup> *The Constitution of Afghanistan*, 2004, (engelsk översättning), <http://www.refworld.org/pdfid/404d8a594.pdf>

<sup>25</sup> Hadd betyder "gräns" och denna typ av brott anses vara brott mot Gud.

<sup>26</sup> ALEP, 2012, s. 87 och 104.

<sup>27</sup> Ibid., s. 87; Yaqeen Institute for Islamic Research, *Stoning and Hand Cutting: Understanding the Hudud and the Shariah in Islam*, s. 5, <https://1pjhft3ggnei4e140qfi16ch-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/01/Stoning-and-Hand-Cutting-Understanding-the-Hudud-and-the-Shariah-in-Islam-1.pdf>

<sup>28</sup> ALEP, 2012, s. 87; The Oxford Encyclopedia of the Islamic World, *Hudud*, [http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t236/e0322?\\_hi=2&\\_pos=3](http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t236/e0322?_hi=2&_pos=3)

Människor tenderar att vända sig till stam- och byäldste när olika konflikter uppstår lokalt. Ibland strider den lokala sedvanerätten mot den islamiska rätten.<sup>29</sup> När det gäller brottet apostasi torde dock även informella rättsstrukturer- och aktörer utgå från islamisk rätt om ett sådant fall skulle bli föremål för informell rättsskipning, även om också sedvanerättsliga normer kan tänkas spela in och influera rättsskipningen lokalt. Lifos har dock inte funnit någon specifik information om sådana fall inom det informella systemet.

#### 4.2. Bestraffning för apostasi (*ridda*) i Afghanistan

Apostasi innebär att en muslim tar avstånd från islam till förmån för en annan religion eller ateism. Det ses som en kränkning av islam, och förbudet inom islamisk rätt mot att lämna islam har från början tillkommit i huvudsakligt syfte att skydda och bevara det muslimska samfundet och dess kärna av följare.<sup>30</sup> Historiskt sett ansågs apostasi vara ett hot mot den sociala och politiska ordningen, varför en majoritet av de muslimskt lärda betraktade gärningen som ett *hadd*-brott. Apostasi ansågs dock skilja sig från andra allvarliga brott (som exempelvis mord) då gärningen inte innebar en överträdelse mot andra individers rättigheter. Detta innebar bland annat att en apostat kunde ges möjlighet att undkomma bestraffning om man ångrade sin gärning och återgick till den islamiska läran.<sup>31</sup>

Inom de klassiska rättsskolorna av sunni- och shiaislam har straffet för en apostat (*murtadd*) varit döden.<sup>32</sup> I modern tid menar dock en del jurister inom islamisk rätt att apostasi inte ska bära dödsstraff. De argumenterar utifrån att det i Koranen saknas bestämmelser om bestraffning för apostasi. De menar vidare att det förvisso framgår av profetens tradition att han beordrat dödsstraff för vissa apostater, men att detta straff inte varit avsett att tillämpas generellt utan enbart i fall där apostaten har en avsikt och kapacitet att föra ett krig mot den islamiska staten.<sup>33</sup> Skilda uppfattningar om dödsstraff för apostasi har medfört att alternativa bestraffningar antagits inom bland annat familjerätten. En apostat kan exempelvis få sitt äktenskap annullerat eller förlora sina rättigheter till arv.<sup>34</sup> I Afghanistan regleras detta i *Civil Code*<sup>35</sup> för landets sunnimuslimmer medan landets shiamuslimska

---

<sup>29</sup> Jura Gentium, 2010.

<sup>30</sup> ALEP, 2012, s. 95.

<sup>31</sup> Yaqeen Institute for Islamic Research, *The Issue of Apostasy in Islam*, 2017, s. 6, <https://yaqeeninstitute.org/wp-content/uploads/2017/07/FINAL-The-Issue-of-Apostasy-in-Islam-1.pdf>

<sup>32</sup> Yaqeen Institute for Islamic Research, *The Issue of Apostasy in Islam*, s. 11.

<sup>33</sup> ALEP, 2012, s. 98.

<sup>34</sup> Ibid., s. 98.

<sup>35</sup> ALEP, *Civil Code*, 1976, (engelsk översättning), <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2015/10/Civil-Code-of-Afghanistan-ALEP-Translation.pdf>

befolkning inom familjerättsområdet har en egen lag, *Shiite Personal Status Law* (2009),<sup>36</sup> som är tillämplig när parterna i ett civilmål är shiamuslimer.<sup>37</sup>

I den afghanska brottsbalken<sup>38</sup> så omnämns olika *hudud*-brott men det saknas där referenser till apostasi. Inte heller i konstitutionen eller annan nationell lagstiftning anges apostasi uttryckligen som ett brott.<sup>39</sup> I Afghanistan betraktas dock apostasi som ett *hadd*-brott, och enligt artikel ett i brottsbalken (1976) så ska *hadd*-brott bestraffas i enlighet med islamisk rätt så som den tillämpas av Hanafiskolan. Enligt den rådande hanafitiska tolkning som görs i Afghanistan så föreskrivs dödsstraff för brottet att lämna islam.<sup>40</sup> Den hanafitiska rättsskolan är dock unik i att den inte föreskriver dödsstraff för kvinnliga apostater. För kvinnor som lämnat islam ska istället ett frihetsstraff tillämpas. När det gäller barn till apostater så betraktas de fortsatt som troende muslimer. I händelse av att dessa barn börjar ge uttryck för en icke muslimsk tillhörighet kommer de att tvingas återgå till islam, och om de skulle uppnå myndighetsålder utan att ha återvänt till islam kan också de riskera dödsstraff.<sup>41</sup> Det råder delade meningar bland de olika islamiska rättsskolorna huruvida en underårig persons avfall från islam ska anses rättsligt giltigt. Hanafiskolan menar att även en minderårig persons apostasi är giltig, även om handlingen då inte kan medföra dödsstraff. Andra rättsskolor är dock av uppfattningen att apostasihandlingar från barn inte kan anses rättsligt giltiga.<sup>42</sup>

### 4.3. Rätten att ångra sitt avfall från islam

När det gäller möjligheten för en apostat att ångra sig och återvända till islam skiljer den shiitiska rättsskolan ut sig då man anser att ångermöjligheten endast finns för apostater som fötts som icke troende.<sup>43</sup> I Afghanistan ska dock rättstillämpning i *hadd*-mål ske utifrån den sunnitiska Hanafiskolans principer, och inte utifrån shiitisk rätt. Det innebär att det i Afghanistan ges en möjlighet för apostater till ånger och att återvända till

<sup>36</sup> USAID, *Shiite Personal Status Law*, april 2009,(engelsk översättning)

<http://www.refworld.org/pdfid/4a24ed5b2.pdf>

<sup>37</sup> Canadian Women for Women in Afghanistan, *Family Law in Afghanistan*,

[https://www.cw4wafghan.ca/sites/default/files/attachments/pages/cw4wafghan-familylaw-factsheet2\\_0.pdf](https://www.cw4wafghan.ca/sites/default/files/attachments/pages/cw4wafghan-familylaw-factsheet2_0.pdf)

<sup>38</sup> Afghanistans brottsbalk (Penal Code, 1976) har reviderats och en ny har antagits i maj 2017, men kommer att bli tillämplig först i februari 2018. Enligt Lifos kännedom finns dock ännu inte någon engelsk översättning av den öppet tillgänglig.

<sup>39</sup> Cornell Law School, Death Penalty Database, *Afghanistan*, 2012-12-11,

<https://www.deathpenaltyworldwide.org/country-search-post.cfm?country=Afghanistan>;

Max Planck Yearbook of United Nations Law, *The Case of An Afghan Apostate – The right to a Fair Trial Between Islamic Law and Human Rights in the Afghan Constitution*, Vol.

10, 2006, s. 599, [http://www.mpil.de/files/pdf3/mpunyb\\_13\\_knust1.pdf](http://www.mpil.de/files/pdf3/mpunyb_13_knust1.pdf)

<sup>40</sup> The Law Library of Congress, *Laws Criminalizing Apostasy in Selected Jurisdictions*, maj 2014, s.3, <https://www.loc.gov/law/help/apostasy/apostasy.pdf>; Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Situationen for kristne og konvertitter*, 2013-09-04, s. 14ff,

[https://landinfo.no/asset/2476/1/2476\\_1.pdf](https://landinfo.no/asset/2476/1/2476_1.pdf)

<sup>41</sup> ALEP, 2012, s. 98.

<sup>42</sup> Rudolph Peters and Gert J.J. De Vries, *Apostasy in Islam*, Vol 17, Issue (1976-77) s. 6,

<http://www.jstor.org/stable/1570336>

<sup>43</sup> *Ibid.*, s. 6.

islam.<sup>44</sup> Tiden för ånger brukar anges vara tre dagar,<sup>45</sup> men enligt vissa källor så har tidsgränsen ingen praktisk betydelse. Detta stöds också av omständigheterna i det uppmärksammade fallet med konvertiten Abdul Rahman (se 4.6).<sup>46</sup>

#### 4.4. Handlingar som kan anses utgöra apostasi

Som nämnts ovan innebär inte apostasi nödvändigtvis att en person konverterar från islam till en annan religion. Apostasi kan också innebära att man exempelvis lämnar islam till förmån för ateism. Det är inte möjligt att ge en uttömmande redogörelse över vilka exakta handlingar/icke-handlingar eller uttalanden som kan ge upphov till anklagelser om apostasi, men exempel på handlingar som anses vara uttryck för apostasi är att öppet förneka islam och dess fem pelare; att smutskasta Koranen; att vanära Mohammed eller deklarerat att han inte utgör den sista profeten; att själv utge sig för att vara profet eller att förklara *hudud*-brott lagliga.<sup>47</sup> Då det endast är få fall av apostasi i Afghanistan som har anhängiggjorts inom det formella domstolsväsendet i modern tid,<sup>48</sup> konstaterar Lifos att det saknas utvecklad praxis på området. Viss vägledning kring oacceptabla handlingar kan dock återfinnas bland de fall av apostasi och händelser som hittills kommit till ytan i landet.

#### 4.5. Kristen mission

Det anses i Afghanistan vara förbjudet att proselytisera<sup>49</sup> och omvända någon från islam till en annan religion, även om det saknas ett uttryckligt, generellt förbud i nationell lagstiftning.<sup>50</sup> Afghanska myndigheter, och det afghanska samhället anser det dock vara i strid mot islam när icke muslimer försöker värva och omvända muslimer.<sup>51</sup> Enligt US Department of State kan en person som gör sig skyldig till sådan omvändelse bestraffas enligt Hanafiskolans tolkning av sharia.<sup>52</sup> Det finns också ett uttryckligt förbud för NGO:er som verkar i landet mot att använda sina resurser till religiös mission.<sup>53</sup>

---

<sup>44</sup> Landinfo, 2013, s 15f.

<sup>45</sup> US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2016*, s. 4, <http://www.refworld.org/pdfid/59a55fd14.pdf>

<sup>46</sup> Landinfo, 2013, s 14 och 16.

<sup>47</sup> ALEP, 2012, s. 96.

<sup>48</sup> The Law Library of Congress, 2014, s. 3.

<sup>49</sup> ”värva anhängare”

<sup>50</sup> US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2007*, <https://www.state.gov/j/drl/rls/irf/2007/90225.htm>

<sup>51</sup> US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2011*, s.6, <https://www.state.gov/documents/organization/193129.pdf>

<sup>52</sup> US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2016*, s.4, <http://www.refworld.org/pdfid/59a55fd14.pdf>

<sup>53</sup> International Labour Organization (ILO), *Law on Non-Governmental Organizations*, 2005, engelsk översättning, Artikel 8, punkten 7, <http://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/86575/97846/F1696292590/AFG86575%20English.pdf>

Under 2010 väcktes folklig vrede i Afghanistan då tv-kanalen Noorin-tv sände ut bilder som sades visa hur västerlänningar genomförde dopceremonier med afghaner i Kabul. Ett par kristna humanitära organisationer utpekades som skyldiga till proselytism, trots att det saknades bevis för att koppla dem till aktiviteterna ämnade att konvertera afghaner. Universitetsstudenter genomförde massiva demonstrationer i Kabul och Herat, och de två utpekade organisationerna tvingades under en tid att upphöra med sin verksamhet i landet.<sup>54</sup> Det förekommer fortfarande en misstänksamhet hos vissa i befolkningen gentemot olika utvecklingsprojekt i landet och deras förmodade dolda agenda i syfte att främja kristendomen.<sup>55</sup> Detta bekräftar också av en kristen NGO med verksamhet i landet som menar att det finns en allmänt utbredd skepticism gentemot utlänningar och utländska kristna, vilket innebär att lokalanställda för organisationen ofta utsätts för press och frågor från familjenätverk och mullor.<sup>56</sup>

En västerländsk forskare, med flerårig erfarenhet av fältarbete i Afghanistan, beskriver hur hon, ett antal år tillbaka i tiden, blev uppsökt av två afghaner som konverterat till kristendomen efter att de umgåtts med några missionärer. De sökte sig till forskaren för att få prata om kristendomen tillsammans med en annan kristen. Forskaren ansåg det då nödvändigt att snabbt bryta kontakten med dem av både arbetsmässiga och säkerhetsmässiga skäl så att inte hon skulle bli förknippad med dessa två afghaners konversion.<sup>57</sup>

Det har i Afghanistan också förekommit att praktiserande muslimer samt välgörenhetsorganisationer som drivs av afghanska muslimer falskeligen har anklagats för missionerande aktiviteter för kristendomen på grund av privata dispyter. Anklagelserna har då framförts i syfte att ”vinna” dessa personliga konflikter eller vendettor.<sup>58</sup>

#### **4.6. Kända fall av apostasi och konversion till kristendomen**

Det är endast ett fåtal fall av konvertiter som har uppmärksammats i landet sedan talibanregimens fall 2001. Dessa konvertiter har som regel frisläppts och kunnat lämna Afghanistan.<sup>59</sup> Den afghanska regeringen har först givit dem möjligheten att ångra sig och återvända till islam, men om de inte gjort detta har de tvingats lämna landet. En del kristna afghaner har begett sig till

---

<sup>54</sup> The New York Times, *In the Afghan Papers: Proselytizing*, 2010-06-08, <https://atwar.blogs.nytimes.com/2010/06/08/in-the-afghan-papers-proselytizing/>; Washington Post, *Jailed Christian convert is freed in Afghanistan*, 2011-02-25, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2011/02/25/AR2011022501007.html>

<sup>55</sup> US Department of State, 2016, s. 16.

<sup>56</sup> Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04.

<sup>57</sup> Forskare med flerårig erfarenhet av fältarbete i Afghanistan, E-post, 2017-09-04.

<sup>58</sup> US Department of State, 2011, s. 14.

<sup>59</sup> UD, s.10.

Indien där en afghansk kyrka finns.<sup>60</sup> Det har inte rapporterats om några fall av lagföring mot apostater under de senaste åren, men personer som konverterat från islam till en annan religion rapporteras fortsatt känna fruktan för att bestraffas av afghanska myndigheter eller att utsättas för repressalier av familj och samhälle.<sup>61</sup>

Ett mycket uppmärksammat fall av apostasi och konversion till kristendomen kom i Afghanistan till ytan under 2006. Myndigheterna arresterade då den kristna konvertiten Abdul Rahman efter att han angivits av sin familj på grund av en vårdnadstvist. Gripandet förorsakade internationellt tumult, och USA försökte pressa den afghanska regeringen att ingripa i fallet medan afghanska religiösa ledare samlade till demonstrationer och krävde dödsstraff.<sup>62</sup> Fallet med Abdul Rahman tydliggjorde känsligheten i frågor om religiös frihet i den afghanska kontexten. Abdul Rahman frisläpptes dock efter en tid med hänvisning till mental ohälsa,<sup>63</sup> varpå han kunde lämna landet och beviljas asyl i Italien. Det afghanska parlamentet motsatte sig att Abdul Rahman inte ställts inför rätta, och framförde stark kritik mot det internationella samfundet för att ha lagt sig i, vad man såg som, en afghansk inre angelägenhet.<sup>64</sup> I kölvattnet av Abdul Rahman-fallet rapporterade FN om tre liknande fall inom loppet av ett halvår under 2006. Dessa fall rörde afghanska medborgare som av religiösa ledare anklagats för apostasi, varför även de tvingades lämna landet.<sup>65</sup>

Under 2010-2011 blev ytterligare två fall av apostasi uppmärksammade. Det rapporterades då om två afghaner som arresterats och anklagats för att ha lämnat islam, Said Musa and Shoaib Assadullah. De riskerade dödsstraff, men båda två frigavs så småningom, enligt uppgifter till följd av den internationella uppmärksamheten kring deras fall och på grund av diplomatisk press.<sup>66</sup> Said Musa hade arresterats under 2010, efter att en tv-station sänt ut bilder föreställande kristna dopceremonier i Kabul (se avsnitt 4.5 om Noorin-tv).<sup>67</sup> Shoaib Assadullah i sin tur hade arresterats i Mazar-e-

---

<sup>60</sup> The New York Times, *A Christian Convert, on the Run in Afghanistan*, 2014-06-21, <https://www.nytimes.com/2014/06/22/world/asia/afghanistan-a-christian-convert-on-the-run.html>

<sup>61</sup> US Department of State, 2016, s. 1.

<sup>62</sup> The New York Times, *Afghan Convert to Christianity Is Released Officials Say*, 2006-03-28, <http://www.nytimes.com/2006/03/28/world/asia/afghan-convert-to-christianity-is-released-officials-say.html>

<sup>63</sup> En förutsättning för att en person ska kunna dömas för apostasi är att personen bedöms som mentalt frisk.

<sup>64</sup> US Department of State, 2007.

<sup>65</sup> United Nations Report of the Secretary-General (UNSG), *The situation in Afghanistan and its implications for peace and security*, A/61/326-S/2006/727, 2006-09-11, s. 10, [https://digitallibrary.un.org/record/583114/files/A\\_61\\_326\\_S\\_2006\\_727-EN.pdf](https://digitallibrary.un.org/record/583114/files/A_61_326_S_2006_727-EN.pdf)

<sup>66</sup> The Law Library of Congress, 2014, s. 3.

<sup>67</sup> Washington Post, *Jailed Christian convert is freed in Afghanistan*, 2011-02-25.

Sharif samma år efter att han anklagats för att ha givit en kopia av Bibeln till en vän, en man som senare angav honom inför myndigheterna.<sup>68</sup>

Lifos betonar att ovanstående ska ses som exempel på fall av apostasi som har uppmärksammats i Afghanistan samt internationellt, och inte som en uttömmande redogörelse över samtliga fall som inträffat i landet.

## 5. Hädelseförbud

### 5.1. Rättsligt ramverk

Även om vissa islamiska rättsskolor särskiljer mellan apostasi och hädelse (blasfemi) så innebär den dominerande tolkningen i Afghanistan (enligt Hanafiskolan) att en person som gör sig skyldig till hädelser också kan betraktas som en apostat. Även hädelser kan därmed betraktas som *hudud*-brott, och en person som anklagats för hädelser kan således också komma att ådömas ett dödsstraff.<sup>69</sup> Om personen anklagas för apostasi på grund av hädelser ska det även i dessa fall finnas möjlighet att ångra sig och be om ursäkt.<sup>70</sup>

Under 2004 antogs i Afghanistan en medielag<sup>71</sup>, vilken förbjuder anti-islamiska skrifter. Om ett visst uttalande eller en viss publikation väcker folklig vrede på grund av sitt innehåll så är det dock troligt att afghanska myndigheter agerar oavsett om uttalandet bryter mot någon explicit lag eller inte. Myndigheterna kan alltid falla tillbaka på möjligheten att tillämpa islamisk rätt där lagstiftningen i övrigt är ”tyst”. (se avsnitt 4.1) Exempel på gärningar där afghanska myndigheter har framfört anklagelser om hädelser är när en person: fördömt behandlingen av kvinnor i islamiska samhällen; fördömt brott som har begåtts i islams namn, och när man publicerat en icke officiell översättning av Koranen. Att tillhöra bahai betraktas också i Afghanistan som en form av blasfemi.<sup>72</sup> Tillämpningen av islamisk rätt och odefinierade islamiska principer har bland annat medfört att afghaner inte öppet kan debattera religionen och dess roll eller ifrågasätta vissa tolkningar av islam utan risk för att då anklagas för brott så som hädelse eller apostasi.<sup>73</sup>

---

<sup>68</sup> Ibid.; The Christian Post, *Another Afghan Christian Convert Released; In Safe Country*, 2011-04-20, <https://www.christianpost.com/news/another-afghan-christian-convert-released-in-safe-country-49912/>

<sup>69</sup> The Law Library of Congress, *Blasphemy and Related Laws in Selected Jurisdictions*, januari 2017, s. 46, <http://www.loc.gov/law/help/blasphemy/blasphemy.pdf>, ALEP, s. 95.

<sup>70</sup> US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2011*, s. 5; ALEP, 2012, s. 95ff.

<sup>71</sup> *Massmedia Law*, 2009,

<http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/Afghanistan%20Media%20Law%202009.pdf>

<sup>72</sup> Berkley Center, *National Laws on Blasphemy: Afghanistan*, (odaterad),

<https://berkeleycenter.georgetown.edu/essays/national-laws-on-blasphemy-afghanistan>

<sup>73</sup> USCIRF, Annual report, *Afghanistan*, 2012, s. 5,

<https://www.uscifr.gov/sites/default/files/resources/2012ARChapters/afghanistan%202012.pdf>

## 5.2. Hädelseförbudet - uppmärksammade rättsfall

I oktober 2005 dömdes den afghanska journalisten Ali Mohaqiq Nasab till två års fängelse för hädelser efter att ha tryckt och kommenterat artiklar av en iransk akademiker innehållande kritik mot kropps- och dödsstraff för muslimer som konverterat eller som haft utomäktenskapliga relationer. Nasab anklagades för att ha lämnat islam och åklagaren hade yrkat på ett strängare straff än det som utdömdes. Kabuls Högsta domstol ändrade dock straffet och Nasab frigavs efter cirka två månader i fängelse. Högsta domstolsdomen kom samtidigt som åtskilliga afghanska grupper krävde att Nasab skulle tilldömas dödsstraff, men den hade också föregåtts av en inhemsk och internationell kampanj som krävde att Nasab skulle frigges.<sup>74</sup> Den ändrade domen för Nasab ska ha kommit först efter att han bett domstolen om ursäkt för sina gärningar.<sup>75</sup>

Ett annat känt fall utgörs av den förre studenten Parwiz Kambakhsh som dömdes till döden 2008 av en domstol i Balkh på grund av att han distribuerat skrifter som handlade om kvinnors rättigheter inom islam.<sup>76</sup> Straffet omvandlades så småningom till 20 års fängelse, men Kambakhsh frigavs sedan i hemlighet av den afghanska regeringen. Med hjälp av FN-aktörer, företrädare för den afghanska regeringen och Carl Bildt, smugglades Kambakhsh därefter ut ur landet i det svenska regeringsplanet.aktionen hölls länge hemlig av rädsla för de politiska konsekvenserna och även på grund av risken för att de inblandade i Afghanistan skulle utsättas för repressalier.<sup>77</sup> I fallet Kambakhsh så tydliggjordes återigen klyftan mellan konservativa afghanska krafter och mer liberala västliga stater allierade med landet. Enayatullah Baleegh, en väl respekterad muslimsk lärd, hade krävt att Kambakhsh skulle avrättas på grund av att han avvikit från islam. Baleegh tillhörde inte någon perifer, extrem gruppering utan verkade i en av Kabuls största moskéer och var känd för den religiösa vägledning han gav i statlig television varje vecka.<sup>78</sup>

Under 2014 utbröt demonstrationer i flera städer i Afghanistan, och det framfördes stark kritik, från politiskt och religiöst håll, mot publiceringen av en mycket islam-kritisk artikel i den engelskspråkiga afghanska tidningen ”Afghanistan Press Daily”. Arga demonstranter krävde dödsstraff och skanderade ”död åt Amerika”. Mannen som skrivit artikeln befann sig enligt uppgifter utomlands. Tidningen bad om ursäkt för publiceringen och

<sup>74</sup> Reporters Without Borders, *High Court allows release of journalist Ali Mohaqiq Nasab*, 2005-12-21, <https://rsf.org/en/news/high-court-allows-release-journalist-ali-mohaqiq-nasab>

<sup>75</sup> ALEP, 2012, s. 96.

<sup>76</sup> USCIRF, *Annual report, Afghanistan*, 2012, s. 5.

<sup>77</sup> Sveriges Radio, *Carl Bildt smugglade ut dödsdömd student*, 2015-01-22, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6074470>

<sup>78</sup> BBC News, *Blasphemy case shows Afghan divide*, 2008-09-09, [http://news.bbc.co.uk/2/hi/south\\_asia/7605395.stm](http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7605395.stm)



menade att den skett på grund av tekniska misstag. De distanserade sig också helt från artikelförfattaren.<sup>79</sup>

Enligt US Department of State har det inte rapporterats om några åtal i apostasi- eller hädelsemål under 2015-2016. En person som dömdes till 20 år i fängelse under 2013 rapporteras dock fortsatt avtjäna detta straff.<sup>80</sup>

### 5.2.1. Lifos kommentar

Lifos betonar att ovanstående ska ses som exempel på fall där personer anklagats för hädelser och som har uppmärksammats i Afghanistan och internationellt. Det är inte en uttömmande redogörelse över samtliga fall som inträffat i landet. Beträffande de straff som utdömts i ovanstående fall så finner Lifos ingen information om vilken lagstiftning som tillämpats. Dödsstraff ska tillämpas i fall där den åtalade gjort sig skyldig till apostasi, och där man anser beviskravet uppfyllt. Om de strikta beviskraven inte är uppfyllda kan det dock i ett mål bli aktuellt att döma personen för ett *tazir*-brott istället. (Se avsnitt 4.1) Det är dock för Lifos okänt vilka eventuella *tazir*-brott som varit aktuella i de specifika fallen ovan som medfört fängelsestraff istället för dödsstraff.

## 6. Möjliga reaktioner från stat, familj och samhälle mot personer som anses ha lämnat eller kränkt islam

Åtskilliga källor menar att det afghanska samhället generellt sett inte tolererar kränkningar av islam.<sup>81</sup> Det finns ingen medkänsla med muslimer som har ”förrått sin tro”, och en apostat riskerar att bli förskjuten av sin familj. Även andra personer i samhället kan i vissa fall ta saken i egna händer och döda personen utan att fallet når en domstol.<sup>82</sup> En familj som vill skydda en familjemedlem som misstänks för apostasi kommer att förbjuda personen att tala öppet om sin syn på islam då en individs rykte är nära sammanflätat med familjens rykte i det afghanska samhället. Om en familj istället väljer att förskjuta personen på grund av misstanke om att denne lämnat islam så kommer personen att hamna i ett mycket utsatt läge.<sup>83</sup>

---

<sup>79</sup> Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Afghan 'Blasphemy' Case An Early Test For New Government*, 2014-10-24, <https://www.rferl.org/a/afghan-blasphemy-case-an-early-test-for-new-government/26654627.html>; The Guardian, *Afghan newspaper's 'blasphemy' causes protests after rebuking Isis and Islam*, 2014-10-24, <https://www.theguardian.com/world/2014/oct/24/afghanistan-express-article-isis-taliban-islam-blasphemy>

<sup>80</sup> US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2016*, s.7.

<sup>81</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11; EASO COI Report, *AFGHANISTAN; Individuals targeted under societal and legal norms*, s. 27, december 2017, [https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan\\_targeting\\_society.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_society.pdf)

<sup>82</sup> BBC News, *Controversy of apostasy in Afghanistan*, 2014-01-14, <http://www.bbc.com/news/world-asia-25732919>

<sup>83</sup> Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

Flera källor framhåller att det huvudsakliga hotet mot en apostat inte i första hand kommer från afghanska myndigheter utan istället från personens familj eller andra individer i samhället.<sup>84</sup> En källa som Lifos varit i kontakt med menar dock att det hela tiden i landet finns afghaner som talar emot islam utan att afghanska myndigheter blir inblandade. Källan menar vidare att risken för en person att bli föremål för en rättslig process är avhängig vilka personliga relationer och konflikter man har, och om den nära cirkeln av familjemedlemmar eller vänner kan tänkas ange personen. Vid en angivelse kommer dock myndigheterna att erbjuda personen möjligheten att ångra sig och ta avstånd från det man gjort sig skyldig till.<sup>85</sup> Agerande från staten är mindre troligt om individen ifråga inte har problem med exempelvis polis eller med någon enskild individ som anger honom eller henne.<sup>86</sup> I fall som blivit allmänt kända är det dock troligt att staten måste agera.<sup>87</sup> På högsta politiska nivå finns det emellertid sannolikt en vilja att undvika fler uppmärksammade konversionsfall och den interna kritik samt den internationella press som kan förväntas följa med ett sådant fall. På lokal nivå kan det dock ändå finnas enskilda statliga tjänstemän och poliser som kan tänkas agera hårdhänt mot apostater utifrån egna personliga övertygelser.<sup>88</sup>

Politisk opportunism, snarare än konservativa värderingar, kan också tidvis vara en drivkraft för vissa aktörer att använda sig av konversionsfall i rent politiska syften. Detta var exempelvis fallet under valåret 2010 när vissa politiker använde sig av skandalen kring kristna konversionsaktiviteter (som blivit kända genom Noorin-tv) för att försvaga sina politiska rivaler och för att argumentera mot den utländska närvaron i landet.<sup>89</sup>

I ett fall av konversion till kristendomen som omskrivits av New York Times uppges att mannen som konverterat eftersöks i Afghanistan av sin släkt som är boende i Pakistan. En svåger till mannen lämnade sin familj och affärsverksamhet i Pakistan för att eftersöka honom i syfte att döda honom. Svågern erbjöd New York Times en stor summa pengar för att avslöja mannens gömställe. I detta enskilda fall ska svågern också ha uttalat hot mot mannens treåriga son i egenskap av son till en icke-muslim.<sup>90</sup>

När det gäller samhälleliga reaktioner så kan även urbana center som Kabul vara skådeplatser för våld utfört av en lynchmobb och riktat mot personer som påstås ha kränkt islam.<sup>91</sup> Blotta anklagelser om apostasi kan provocera fram sådant våld, och personer som saknar stöd av ett socialt nätverk är

---

<sup>84</sup> Open Doors Sverige. *Afghanistan*; Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17; Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11.

<sup>85</sup> Afghansk jurist, E-post 2017-10-21.

<sup>86</sup> Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

<sup>87</sup> Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04.

<sup>88</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11

<sup>89</sup> Ibid.

<sup>90</sup> The New York Times, *A Christian Convert, on the Run in Afghanistan*, 2014-06-21.

<sup>91</sup> Politisk analytiker Skype-intervju; Al Jazeera, *Afghanistan: 'Farkhunda will not be forgotten'*, 2016-03-18, <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2016/03/afghanistan-farkhunda-forgotten-160317115433960.html>

särskilt utsatta i sådana fall då de saknar personer som kan stå upp för dem och försvara dem mot framförda anklagelser.<sup>92</sup> Ett välkänt fall av våld utfört av en arg folkmassa inträffade under 2015 när den unga kvinnan Farkhunda Malikzada mördades i Kabul på grund av falska anklagelser om att ha bränt Koranen. Hon misshandlades till döds av en folkhop under åsynen av både poliser och många vittnen utan att någon ingrep.<sup>93</sup>

## 7. Möjliga reaktioner från upprorsgrupper mot personer som anses ha lämnat eller kränkt islam

Afghanistan är ett i det närmaste totalt muslimskt land, och avsaknaden av en öppet kristen minoritet innebär att det inte finns någon utbredd fruktan för ett ”kristet hot” i landet. De fåtal kristna individer som finns i landet är isolerade samt utövar sin religion i det fördolda. De återfinns troligen företrädesvis i städerna, och inte djupt inne talibankontrollerade områden.<sup>94</sup>

En forskare, med flerårig erfarenhet av fältarbete i Afghanistan, beskriver hur hon under sin vistelse där stötte på ett fall i Jalalabad där ett par ungdomar tvingades fly från staden och bege sig till Kabul, efter att de fått problem med talibanrörelsen till följd av att de umgåtts med utländska missionärer. Ingen av ungdomarna hade bekant sig ha konverterat, men talibanerna satte upp anslag vid universitetet, i vilka personerna fördömdes.<sup>95</sup>

Lifos har inte funnit någon information om enskilda fall av kristna konvertiter som de senaste åren utsatts för målinriktat våld av upprorsgrupper i Kabul. Inte heller forskaren Liza Schuster känner till sådana fall, men hon menar att det inte innebär att en sådan risk kan avfärdas.<sup>96</sup> Personer som på andra sätt bryter mot sharia så som den uttolkas av talibanrörelsen hör till de som är utsatta för målinriktade angrepp av rörelsen.<sup>97</sup> Det som framförallt uppmärksammats i rapporteringen och som synes ha varit en av talibanrörelsens prioriteringar är högprofilerade angrepp mot olika kristna organisationer och utlänningar, och inte enskilda afghaner.<sup>98</sup>

---

<sup>92</sup> Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

<sup>93</sup> EASO COI Report, *AFGHANISTAN; Individuals targeted under societal and legal norms*, s. 27.

<sup>94</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11.

<sup>95</sup> Forskare med flerårig erfarenhet av fältarbete i Afghanistan, E-post, 2017-09-04.

<sup>96</sup> Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

<sup>97</sup> Landinfo, *Afghanistan: Taliban's Intelligence and the intimidation campaign*, 2017-08-23, s. 11, [https://landinfo.no/asset/3590/1/3590\\_1.pdf](https://landinfo.no/asset/3590/1/3590_1.pdf)

<sup>98</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11; The Guardian, *South African family killed in Taliban attack in Kabul*, 2014-11-30, <https://www.theguardian.com/world/2014/nov/30/south-african-family-killed-taliban-attack-kabul-afghanistan>; NPR, *10 Killed In Attack On Medical Team In Afghanistan*, 2010-08-07, <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=129045982>

När det gäller Islamiska staten i Afghanistan (ISKP),<sup>99</sup> har de utfört ett antal attacker i företrädesvis Kabul med hänvisning till att de som angripits varit att betrakta som apostater. Detta har till exempel skett i anslutning till deras angrepp mot shiamuslimer, vilka enligt ISKP:s tolkning av islam betraktas som avfällingar.<sup>100</sup> Lifos har dock inte funnit någon information om att någon apostat med koppling till kristendomen skulle ha varit måltavla för riktat våld från ISKP:s sida.

Hos både talibanrörelsen och ISKP återfinns en målsättning att synliggöra sig själva som den sanna försvararen av islam och den starkaste kraften mot de otrogna.<sup>101</sup>

### 7.1. Lifos kommentar

Eftersom kristna i landet som regel inte öppet ger sig till känna torde fallen där en kristen apostat uppdagas och bestraffas av motståndsgupper vara få. Utifrån både talibanrörelsens och ISKP:s tolkningar av islam, samt deras vilja att också framställa sig som de sanna uttolkarna och försvararna av islam, bedömer Lifos att dessa två aktörer har ett i grunden ideologiskt intresse av att bestraffa öppet bekännande kristna konvertiter. Viljan och kapaciteten att omsätta detta intresse till praktisk handling kan dock bedömas variera i styrka utifrån upprorsgruppernas grad av inflytande och manöverutrymme i ett visst område. I Kabul till exempel har upprorsgrupperna som huvudsakligt fokus att angripa högprofilerade mål med kopplingar till de afghanska myndigheterna och den internationella närvaron. ISKP har dock i huvudstaden också fokuserat på angrepp mot religiösa mål. Hittills har dessa angrepp riktats mot shiamuslimska mål så som moskéer och folksamlingar, dock ej mot enskilda shiamuslimska individer.

## 8. Personer som inte bedöms ha konverterat utifrån genuin trosuppfattning och övertygelse

Om det för afghanska myndigheter skulle bli känt att en afghan i Europa uppgivit sig ha konverterat till kristendomen så riskerar inte denna person att bestraffas i det formella afghanska rättssystemet om personen offentligt tar avstånd från konversionen och bekänner sig till islam.<sup>102</sup> Detta sagt så kan det inte uteslutas att olika myndighetsaktörer på lokal nivå på eget bevåg kan låta ingripa mot en sådan person utifrån egna övertygelser.<sup>103</sup>

I likhet med vad som är fallet för genuina apostater/konvertiter, bedömer Lifos att i den mån det finns ett hot mot personer som endast genomgått

<sup>99</sup> Ofta benämnt ”the Islamic State in Khorasan Province” på engelska. Khorasan utgör en historisk region bland annat omfattande områden i Afghanistan och Iran.

<sup>100</sup> EASO Country of Origin Report: *Afghanistan – Individuals targeted under societal and legal norms*, s. 30f.

<sup>101</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11.

<sup>102</sup> Landinfo, 2013, s. 22; ALEP, 2012, s. 97.

<sup>103</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11.

konversion till formen<sup>104</sup> och inte utifrån genuin trosuppfattning och övertygelse, så utgår det hotet främst från personens familj, släkt eller det lokala samhället, och inte från afghanska myndigheter.

På grund av ett svagt empiriskt underlag är det svårt att dra generella slutsatser om situationen för dessa återvändande afghaner som av migrationsmyndigheter inte bedömts ha gjort sannolikt att de företagit en genuin konversion till kristendomen. Det finns idag en stor splittring i det afghanska samhället efter decennier av konflikt, och klyftan har vuxit mellan mer traditionella och mer moderna livsstilar, även inom familjer. De sociala strukturerna har påverkats och det finns en utbredd misstro i samhället, vilket också kan gå ner på familjenivå. Mot denna bakgrund kan även en icke genuin konversion ge upphov till problem med familjen eller med grannskapet beroende på individuella omständigheter.<sup>105</sup>

Det kan vara svårt för en person som drabbas av ryktesspridning i lokalsamhället att försvara sig mot exempelvis falska anklagelser om spioneri, låg moral eller upphörande att vara en god muslim. Även om återvändande afghaner från Europa inte generellt utgör en måltavla för någon aktör enkom på grund av detta så kan en persons bakgrund i Väst komma att användas i individuella konflikter, av personer som vill komma åt sin fiende av helt andra skäl. Illvillig ryktesspridning kan därmed vara ett sätt att komma åt sin fiende.<sup>106</sup>

Splittring och misstro i det afghanska samhället gör sig också gällande vad gäller makrokonflikten i landet mellan stat och motståndsgupper, och medlemmar inom en och samma familj kan vara anslutna till olika sidor i konflikten.<sup>107</sup>

Det har stor betydelse vad som blivit känt om en persons icke genuina konversion och vad personen själv berättat om den för sin familj och sitt nätverk. Vissa källor som Landinfo varit i kontakt med under 2006-2013 menar att om det klagas om konversionen inte varit genuin utan endast företagits i syfte att få uppehållstillstånd i Europa, så kommer det inte medföra att personen blir utsatt för något vid ett återvändande till hemlandet då det finns en förståelse för att afghaner försöker allt i syfte att säkra ett uppehållstillstånd. Andra källor menar dock att undantaget är om personen kommer från djupt religiösa eller religiöst högprofilerade familjer. En källa som Landinfo talade med menade att själva dopet i sig, om detta blir känt,

---

<sup>104</sup> Exempelvis genom att låta döpa sig; delta i kyrkoaktiviteter etc.

<sup>105</sup> Thomas Ruttig, Co-director, Afghanistan Analysts Network (AAN), E-post 2017-10-04. Analysen här är hans personliga och inte AAN:s officiella ståndpunkt.

<sup>106</sup> EASO Country of Origin Report: *Afghanistan – Individuals targeted under societal and legal norms*, s. 101f.

<sup>107</sup> Lokal forskningsorganisation, Samtal i Kabul april 2016; The New York Times, *An Afghan Father-Son Tale Takes a Fatal Turn, but Does Not End*, 2016-09-08, <https://www.nytimes.com/2016/09/09/world/asia/afghanistan-taliban-abdul-basir-said-muhammad.html?mtrref=www.google.se&gwh=D720713C948C4A9AFBBB7333496A7625&gwt=pay>

kan medföra att personen ändå ses som kristen, vilket innebär risk för att förskjutas från sin familj och för att dömas till döden.<sup>108</sup>

Två källor som Lifos varit i kontakt med under 2017 menar att det förvisso kan finnas vissa skikt av befolkningen som har en mer förlåtande/förstående inställning till unga som förtagit icke genuin konversion i Europa i syfte att få uppehållstillstånd. Andra personer kommer dock inte att godta en sådan förklaring och inte heller acceptera att islam exploaterats på ett sådant sätt.<sup>109</sup>

## 9. Hur information om personer kan spridas internt och externt

Det afghanska samhället är ett utpräglat nätverkssamhälle, och mycket av de konversationer som pågår i nätverken handlar om nyheter gällande olika släktingar. Vid besök hos släktingar delar man dessa nyheter. Internetåtkomst finns främst i städerna och i landsbygdsområden är det framförallt telefonledes som man håller kontakt med personer på andra platser.<sup>110</sup> Det kan dock även finnas viss internetåtkomst även i relativt små städer, även om åtkomsten där kan vara mer bristfällig. Afghanska ungdomar i Europa har ofta kontakt via sociala medier där de också lägger ut nyheter om sig själva. Den äldre generationen i Afghanistan som inte på samma sätt som de unga använder sig av internet för kommunikation kan nås av nyheter genom personer som reser från Europa tillbaka till hemlandet.<sup>111</sup> Mobiltäckningen i landet är dock god och de flesta hushållen har telefon.<sup>112</sup> Vad gäller internetanvändningen så är den enligt rapporteringen modest, men har ökat från tre till tretton procent<sup>113</sup> under åren 2011 till 2016. Denna siffra torde dock inte inkludera användare som har internetåtkomst via sina mobiltelefoner. I de större städerna och i distriktcentra säljs 3G-paket varav det minsta kostar runt 50 afghani (cirka 6 SEK) och räcker för exempelvis bruk av Facebook under några dagar. Facebook utgör en vanlig kommunikationskanal för migranter som befinner sig i Europa.<sup>114</sup>

Ett exempel på hur information kan spridas från Europa till hemorten är också när en ung afghan i Europa via sociala medier har kontakt med en annan afghansk ungdom som studerar i exempelvis Mazar-e-Sharif. Den unga personen i Mazar kan sedan vidarebefordra nyheter om personen i Europa när denne reser tillbaka till hemorten där internetåtkomst saknas.<sup>115</sup>

---

<sup>108</sup> Landinfo, 2013, s. 22.

<sup>109</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11;

Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

<sup>110</sup> Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

<sup>111</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11.

<sup>112</sup> Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Nettverk*, 2017-09-19, s. 17,

<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40632>

<sup>113</sup> procent av befolkningen som använder internet

<sup>114</sup> Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Nettverk*, 2017-09-19, s. 17f.

<sup>115</sup> Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

Afghanska lokalsamhällen är nära sammansvetsade, vilket innebär att afghaner, generellt sett, vet vad som händer i deras distrikt och när en ny person kommer till hemområdet eller passerar igenom det. Information kan också spridas långväga genom de sociala nätverken. Talibanrörelsen synar individer som är nykomlingar i områden under deras kontroll för att avgöra om de är myndighetsinformatörer. De synar också individer som reser mellan taliban- respektive regeringskontrollerade områden. Rörelsen har också ett nätverk av informatörer som arbetar med underrättelser i städerna. Den digitala tidsåldern har också medfört att de afghanska sociala nätverken alltmer brett ut sig i sociala medier, vilket idag också möjliggör för talibanrörelsen att följa personer online för att pressa dem till att exempelvis sluta arbeta för afghanska myndigheter.<sup>116</sup>

Det finns många lokala konflikter i det afghanska samhället.<sup>117</sup> Dessa konflikter medför ibland att man sprider illvilliga rykten som ett sätt att komma åt sin fiende.<sup>118</sup> I konvertitfallet med Abdul Rahman 2006 så kom hans konversion upp till ytan och blev känd för myndigheterna på grund av en vårdnadstvist, då han angavs av familjemedlemmar.<sup>119</sup>

I fall där endast den nära familjen har kunskap om att en familjemedlem konverterat (oaktat om konversion är genuin eller inte) kan det dock finnas ett intresse av att hemlighålla detta om familjen vill skydda personen.<sup>120</sup> Det är dock individuellt hur olika familjer reagerar på en konversion som företagits av en av dess medlemmar.<sup>121</sup> (se avsnitt 8)

## 9.1. Lifos kommentar

Beträffande internetåtkomst är det svårt att dra säkra slutsatser om hur många som har tillgång till nätet och i vilka områden man har tillgång till det. Detta mot bakgrund av att många afghaner kan förväntas ha en viss tillgång till internet via sina mobiltelefoner. Enligt Lifos bedömning kan detta förväntas vara allt mer vanligt förekommande i den yngre generationen, i synnerhet bland dem som har enkel tillgång till de 3G-paket som finns att köpa i städer och på vissa andra orter och som möjliggör internetåtkomst.

När det gäller talibanrörelsen så har de ett nationellt fokus, och inriktar sig på den afghanska arenan och inte på global jihad, vilket medför ett bristande

---

<sup>116</sup> EASO COI Report *AFGHANISTAN. Individuals targeted by armed actors in the conflicts*, december 2017, s. 62f,

[https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan\\_targeting\\_conflict.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_conflict.pdf)

<sup>117</sup> Lokal forskningsorganisation, Samtal i Kabul april 2016.

<sup>118</sup> EASO Country of Origin Report: *Afghanistan – Individuals targeted under societal and legal norms*, s. 101f.

<sup>119</sup> The New York Times, *Afghan Convert to Christianity Is Released Officials Say*, 2006-03-28.

<sup>120</sup> Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

<sup>121</sup> Politisk analytiker Skype-intervju, 2017-12-11; Thomas Ruttig, Co-director, Afghanistan Analysts Network (AAN), E-post 2017-10-04. Analysen här är hans personliga och inte AAN:s officiella ståndpunkt.

intresse hos rörelsen för globala skeenden.<sup>122</sup> Det finns enligt Lifos bedömning mot denna bakgrund inget som talar för att det hos rörelsen finns något större intresse av att försöka kartlägga enskilda afghaners liv utanför Afghanistan genom exempelvis bevakning av exilafghaner i sociala medier. Däremot finns det hos talibanrörelsen ett intresse av att bedriva underrättelseverksamhet avseende individer på afghansk mark i syfte att identifiera potentiella fiender. När det gäller afghaner som återvänder från utlandet samt från regeringskontrollerat område till en hemort belägen i ett talibankontrollerat eller starkt taliban-influerat område så är det därför troligt att sådana individer synas av talibanrörelsen. Vid denna process är det möjligt att de utöver sina fysiska nätverk och sin muntliga information också kan försöka efterforska information som finns på internet, exempelvis i sociala medier. Lifos betonar dock här att det är svårt att veta hur talibanrörelsens exakta metoder för inhämtning av underrättelser går till.

## 10. Att leva i Afghanistan som ateist

Vid en konversion från islam till kristendom så är det inte främst akten att bli kristnad som är det problematiska utan istället är det att personen tar avstånd från och lämnar islam.<sup>123</sup> Det är också själva handlingen att lämna islam som utgör ett *hadd*-brott enligt den islamiska rätten, vilket innebär att även en person som lämnar islam för ateism gör sig skyldig till detta brott.<sup>124</sup>

Personer som konverterat från islam, ateister eller sekulära måste utöva själv censur och kan generellt sett inte öppet uttrycka sina åsikter eller sitt förhållande till islam utan att riskera sanktioner eller våld. De måste också utåt sett upprätthålla en fasad som troende muslim och även uppfylla omgivningens krav på att genomföra vissa religiösa förpliktelser.<sup>125</sup>

Var gränsen går för vad som är möjligt att yttra sig om offentligt kan variera utifrån var man är bosatt och vilken gemenskap man tillhör. Generellt sett återfinns mer liberala miljöer bland välutbildade personer i urbana områden. I dessa liberala miljöer är det ofta ”högre i tak” och det kan finnas en högre grad av tolerans och möjlighet att diskutera frågor som exempelvis religion.<sup>126</sup> Kabul av idag är dock en splittrad stad och den stora inflyttningen av människor från provinserna har förändrat den kosmopolitiska atmosfären och gjort att ”byn har kommit till huvudstaden”, med innebörden att byns sätt och värderingar också återfinns i befolkningsgrupper i staden. Det finns idag både sekulära strömningar samt mycket radikala grupper, och det finns en risk för en utveckling framöver

---

<sup>122</sup> Lifos Temarapport: *Irans rekrytering av afghaner till kriget i Syrien*, 2016-06-29, version 1.0, s. 17f, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=37588>

<sup>123</sup> Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04.

<sup>124</sup> ALEP, s. 87, 95.

<sup>125</sup> EASO Country of Origin Report: *Afghanistan – Individuals targeted under societal and legal norms*, s. 28.

<sup>126</sup> Landinfo, Respons *Afghanistan: Ateister*, 2014-08-26, s. 3, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33124>



mot en allt ökande polarisering mellan konservativa, religiösa krafter och de mer sekulära krafterna i landet.<sup>127</sup>

När det gäller omgivningens krav på att praktisera islam så kan även här finnas stora variationer beroende på vilken typ av miljö man lever i. En person uppfattas inte automatiskt som icke-troende på grund av att personen inte praktiserar islam offentligt. Det kan finnas legitima skäl även för rätttrogna att avstå vissa ritualer. Generellt är toleransen för avvikelser större bland utbildade personer i städerna.<sup>128</sup>

Under det kommunistiska styret mellan 1978 och 1992, drev det styrande partiet *People's Democratic Party of Afghanistan* (PDPA) på för att införa sekulära reformer och värderingar i Afghanistan. Medlemmar av denna tidigare regim lever idag fritt och innehar maktpositioner i samhället.<sup>129</sup> En före detta PDPA-politiker som Lifos har varit i kontakt med menar att man inte måste delta i fastan och be varje dag. Han menar att de flesta inte skulle angripa en sådan person, undantaget religiösa extremister. För egen del går han endast till moskén vid fredagsbönen för att inte ”förolämpa traditionen” och för att det är en social tillställning där man möter släkt och vänner.<sup>130</sup>

En annan afghansk källa menar att religion är ett mycket känsligt ämne i Afghanistan. De dagliga bönestunderna är egentligen obligatoriska, men i praktiken finns det personer som inte efterföljer påbudet. De flesta går dock till moskén vid fredagsbönen.<sup>131</sup>

## 11. Lifos avslutande kommentar

Mot bakgrund av befintligt rättsligt ramverk i Afghanistan, och de fall av apostasi och hädelser som hittills har hanterats inom det afghanska rättsväsendet så står det klart att det finns en risk för en apostat att lagföras i landet i enlighet med Hanafiskolans tolkning av islamisk rätt. I Afghanistan innebär detta en potentiell risk för dödsstraff. De kända fall av apostasi eller blasfemi som sedan 2001 uppmärksammas internationellt visar att den afghanska regeringen då hamnat i ett pressat läge mellan inhemska konservativa krafter som krävt dödsstraff medan internationella samarbetspartners i Väst har krävt att den av konstitutionen stadgade religionsfriheten ska iakttas. Denna rättighet inskränks dock i landet då konstitutionen även stadgar att sharia kan tillämpas, vilket i praktiken innebär att apostasi kan bestraffas med döden. Tidigare president Karzai var under hård press i uppståndelsen kring konvertiten Abdul Rahman 2006, och många inhemska krafter kritiserade då internationella aktörers inblandning i landets inre angelägenheter. Regeringen lyckades dock så

<sup>127</sup> Fabrizio Foschini, Political analyst, EASO COI Specialist Meeting on Afghanistan, 23-24 November 2017, Malta.

<sup>128</sup> Landinfo, Respons *Afghanistan: Ateister*, 2014-08-26, s. 4.

<sup>129</sup> EASO Country of Origin Report: *Afghanistan – Individuals targeted under societal and legal norms*, s. 28.

<sup>130</sup> Före detta PDPA-politiker, Samtal i Kabul 2016.

<sup>131</sup> Analytiker i Kabul, E-post 2017-12-17.

småningom rädda ansiktet genom att frige Rahman med hänsyn till hans mentala ohälsa. Händelsen visar dock på problematiken kring Afghanistans rättsliga ramverk som innehåller både islamisk rätt och inslag av FN:s principer om mänskliga rättigheter, vilka i fallet apostasi står i klar strid med varandra.

Mot bakgrund av bland annat vad som tidigare skett i uppmärksammade fall av apostasi bedöms det inte som sannolikt att den afghanska centralregeringen har något intresse av fler medialt uppmärksammade fall. Inte heller bedöms de ha något större intresse av att aktivt söka efter potentiella apostater i landet. Om ett apostasi-fall kommer till allmän kännedom torde dock regeringen vara nödgade att agera, antingen kraftfullt för en bestraffning eller för en ”tyst” lösning där den anklagade tvingas lämna landet. Inrikespolitiska faktorer och yttre press från internationella aktörer kan då förväntas ha betydelse för utfallet.

Lifos bedömer dock att det generellt sett främsta hotet mot en verklig eller förmodad apostat, eller en person som på annat sätt anses ha kränkt islam, utgår från familjen, samhället eller väpnade motståndsgupper i områden där de har kontroll eller starkt inflytande. Det afghanska samhället accepterar generellt sett inte avvikelser från eller kränkningar av islam, vilket våldet i Kabul mot den själv djupt troende muslimen Farkhunda utgjorde ett tydligt exempel på. Blotta anklagelsen om att Farkhunda skulle ha gjort sig skyldig till att bränna Koranen ledde inom ett kort förlopp fram till hennes död. Folkmassan av förövre utgjordes inte av religiösa extremister, utan av vanliga afghaner, vissa av dem till det yttre mer moderna män iförda t-shirts och jeans.

Det är dock svårt att dra generella slutsatser om vilken typ av reaktion eller bestraffning en enskild individ som misstänks för apostasi eller för att ha kränkt islam eventuellt riskerar. Individuella omständigheter, så som familjebakgrund, hemort, personliga relationer, konflikter<sup>132</sup> samt vilka handlingar personen företagit och vem som har fått kännedom om dessa, kan förväntas vara avgörande.

---

<sup>132</sup> I fallet med Abdul Rahman till exempel så blev han angiven av sin egen släkt i samband med en vårdnadstvist först många år efter att han hade konverterat till kristendomen.

## Källförteckning

### Elektroniska källor

#### *Samtliga länkar hämtade 2017-12-20*

Afghanistan Legal Education Project (ALEP), Stanford Law School, *An Introduction to the Criminal Law of Afghanistan*, 2<sup>nd</sup> Edition, 2012, [https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2016/03/ALEP-Criminal-Law-2d-Ed\\_English.pdf](https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2016/03/ALEP-Criminal-Law-2d-Ed_English.pdf)

ALEP, *Civil Code*, 1976, (engelsk översättning), <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2015/10/Civil-Code-of-Afghanistan-ALEP-Translation.pdf>

Al Jazeera, Afghanistan: 'Farkhunda will not be forgotten', 2016-03-18, <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2016/03/afghanistan-farkhunda-forgotten-160317115433960.html>

Atlantic Council, *A Conversation with Afghanistan's First Lady Rula Ghani*, 2016-03-31, <http://www.atlanticcouncil.org/events/detail/the-new-afghanistan-challenges-and-opportunities-with-rula-ghani>

BBC News, *Blasphemy case shows Afghan divide*, 2008-09-09, [http://news.bbc.co.uk/2/hi/south\\_asia/7605395.stm](http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7605395.stm)

BBC News, *Controversy of apostasy in Afghanistan*, 2014-01-14, <http://www.bbc.com/news/world-asia-25732919>

Berkley Center, *National Laws on Blasphemy: Afghanistan*, (odaterad), <https://berkleycenter.georgetown.edu/essays/national-laws-on-blasphemy-afghanistan>

Canadian Women for Women in Afghanistan, *Family Law in Afghanistan*, [https://www.cw4wafghan.ca/sites/default/files/attachments/pages/cw4wafghan-familylaw-factsheet2\\_0.pdf](https://www.cw4wafghan.ca/sites/default/files/attachments/pages/cw4wafghan-familylaw-factsheet2_0.pdf)

Cornell Law School, Death Penalty Database, *Afghanistan*, 2012-12-11, <https://www.deathpenaltyworldwide.org/country-search-post.cfm?country=Afghanistan>

EASO COI Report *AFGHANISTAN. Individuals targeted by armed actors in the conflicts*, december 2017, [https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan\\_targeting\\_conflict.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_conflict.pdf)

EASO COI Report, *AFGHANISTAN; Individuals targeted under societal and legal norms*, december 2017,

[https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan\\_targeting\\_society.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_society.pdf)

First Things, *The Church in Afghanistan*, 2017-10-27,  
<https://www.firstthings.com/web-exclusives/2017/10/the-church-in-afghanistan>

International Labour Organization (ILO), *Law on Non-Governmental Organizations*, 2005, engelsk översättning,  
<http://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/86575/97846/F1696292590/AFG86575%20English.pdf>

Jura Gentium, *Sharia and national law in Afghanistan*, 2010,  
<http://www.juragentium.org/topics/islam/en/yassari.htm>

Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Situasjonen for kristne og konvertitter*, 2013-09-04, [https://landinfo.no/asset/2476/1/2476\\_1.pdf](https://landinfo.no/asset/2476/1/2476_1.pdf)

Landinfo, *Temanotat Iran: Kristne konvertitter og hjemmekirker (2) – arrestasjoner og straffeforfølgelse*, 2017-11-29,  
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40587>

Landinfo, *Afghanistan: Taliban's Intelligence and the intimidation campaign*, 2017-08-23, [https://landinfo.no/asset/3590/1/3590\\_1.pdf](https://landinfo.no/asset/3590/1/3590_1.pdf)

Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Nettverk*, 2017-09-19,  
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40632>

Landinfo, *Respons Afghanistan: Ateister*, 2014-08-26,  
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33124>

Lifos Temarapport: *Irans rekrytering av afghaner till kriget i Syrien*, 2016-06-29, version 1.0,  
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=37588>

*Massmedia Law*, 2009,  
<http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/Afghanistan%20Media%20Law%202009.pdf>

Max Planck Yearbook of United Nations Law, *The Case of An Afghan Apostate – The right to a Fair Trial Between Islamic Law and Human Rights in the Afghan Constitution*, Vol. 10, 2006,  
[http://www.mpil.de/files/pdf3/mpunyb\\_13\\_knust1.pdf](http://www.mpil.de/files/pdf3/mpunyb_13_knust1.pdf)

Mesrobian Jacob Seth, *Armenians in India*, kap. XVI: *Armenians at Kabul, a Christian Colony in Afghanistan*, 1937,  
<https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.281248/2015.281248.Armenians-In#page/n11/mode/2up>

NPR, 10 Killed In Attack On Medical Team In Afghanistan, 2010-08-07,  
<https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=129045982>

Open Doors Sverige, *Afghanistan*, Odaterad, [https://www.open-doors.se/vart\\_arbete/world\\_watch\\_list/afghanistan/](https://www.open-doors.se/vart_arbete/world_watch_list/afghanistan/)

Peters, Rudolph and Gert J.J. De Vries, *Apostasy in Islam*, Vol 17, Issue (1976-1977), <http://www.jstor.org/stable/1570336>

Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Afghan 'Blasphemy' Case An Early Test For New Government*, 2014-10-24,  
<https://www.rferl.org/a/afghan-blasphemy-case-an-early-test-for-new-government/26654627.html>

Reporters Without Borders, *High Court allows release of journalist Ali Mohaqiq Nasab*, 2005-12-21, <https://rsf.org/en/news/high-court-allows-release-journalist-ali-mohaqiq-nasab>

Spiegel Online, *Christians in Afghanistan, A Community of Faith and Fear*, 2006-03-30, <http://www.spiegel.de/international/christians-in-afghanistan-a-community-of-faith-and-fear-a-408781.html>

Star Educational Society, *Christians of Kabul*, 2016-12-04,  
<http://star.edu.af/christians-of-kabul/>

Sveriges Radio, *Carl Bildt smugglade ut dödsdömd student*, 2015-01-22,  
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6074470>

The Christian Post, *Another Afghan Christian Convert Released; In Safe Country*, 2011-04-20, <https://www.christianpost.com/news/another-afghan-christian-convert-released-in-safe-country-49912/>

*The Constitution of Afghanistan*, 2004, (engelsk översättning),  
<http://www.refworld.org/pdfid/404d8a594.pdf>

The Guardian, *Rula Ghani, the woman making waves as Afghanistan's new first lady*, 2014-11-06,  
<https://www.theguardian.com/world/2014/nov/06/rula-ghani-afghan-first-lady>

The Guardian, *Afghan newspaper's 'blasphemy' causes protests after rebuking Isis and Islam*, 2014-10-24,  
<https://www.theguardian.com/world/2014/oct/24/afghanistan-express-article-isis-taliban-islam-blasphemy>

The Guardian, *South African family killed in Taliban attack in Kabul*, 2014-11-30, <https://www.theguardian.com/world/2014/nov/30/south-african-family-killed-taliban-attack-kabul-afghanistan>

The Law Library of Congress, *Laws Criminalizing Apostasy in Selected Jurisdictions*, maj 2014,

<https://www.loc.gov/law/help/apostasy/apostasy.pdf>

The Law Library of Congress, *Blasphemy and Related Laws in Selected Jurisdictions*, januari 2017,

<http://www.loc.gov/law/help/blasphemy/blasphemy.pdf>

The New York Times, *A Christian Convert, on the Run in Afghanistan*, 2014-06-21, <https://www.nytimes.com/2014/06/22/world/asia/afghanistan-a-christian-convert-on-the-run.html>

The New York Times, *Afghan Convert to Christianity Is Released Officials Say*, 2006-03-28, <http://www.nytimes.com/2006/03/28/world/asia/afghan-convert-to-christianity-is-released-officials-say.html>

The New York Times, *In the Afghan Papers: Proselytizing*, 2010-06-08, <https://atwar.blogs.nytimes.com/2010/06/08/in-the-afghan-papers-proselytizing/>

The New York Times, *An Afghan Father-Son Tale Takes a Fatal Turn, but Does Not End*, 2016-09-08,

<https://www.nytimes.com/2016/09/09/world/asia/afghanistan-taliban-abdul-basir-said-muhammad.html?mtrref=www.google.se&gwh=D720713C948C4A9AFBBB7333496A7625&gwt=pay>

The Oxford Encyclopedia of the Islamic World, *Hudud*,

[http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t236/e0322?\\_hi=2&\\_pos=3](http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t236/e0322?_hi=2&_pos=3)

The Telegraph, *Taliban will force Hindus to wear marks on clothing*, 2001-05-23,

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/afghanistan/1331382/Taliban-will-force-Hindus-to-wear-marks-on-clothing.html>

United Nations Report of the Secretary-General (UNSG), *The situation in Afghanistan and its implications for peace and security*, A/61/326-S/2006/727, 2006-09-11,

[https://digitallibrary.un.org/record/583114/files/A\\_61\\_326\\_S\\_2006\\_727-EN.pdf](https://digitallibrary.un.org/record/583114/files/A_61_326_S_2006_727-EN.pdf)

United States Agency for International Development (USAID), *Shiite Personal Status Law*, 2009, (engelsk översättning)

<http://www.refworld.org/pdfid/4a24ed5b2.pdf>

United States Institute of Peace (USIP), *Islamic Law, Customary Law, and Afghan Informal Justice*, mars 2015,  
[https://www.usip.org/sites/default/files/SR363\\_Islamic\\_Law\\_Customary\\_Law\\_and\\_Afghan\\_Informal\\_Justice.pdf](https://www.usip.org/sites/default/files/SR363_Islamic_Law_Customary_Law_and_Afghan_Informal_Justice.pdf)

US Commission on International Religious Freedom (USCIRF), Annual Report 2017, *Afghanistan*,  
<http://www.uscirf.gov/sites/default/files/Afghanistan.2017.pdf>

USCIRF, Annual report, 2012, *Afghanistan*,  
<https://www.uscirf.gov/sites/default/files/resources/2012ARChapters/afghanistan%202012.pdf>

US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2007*, <https://www.state.gov/j/drl/rls/irf/2007/90225.htm>

US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2011*, <https://www.state.gov/documents/organization/193129.pdf>

US Department of State, *Afghanistan - International Religious Freedom Report 2016*, <http://www.refworld.org/pdfid/59a55fd14.pdf>

Utrikesdepartementet (UD), *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Afghanistan 2015–2016*, 2017-04-26,  
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39434>

Wardak, Dr. Ali, *A Decade and a Half of Rebuilding Afghanistan's Justice System: An Overview*, 2016-11-30, <http://staff.southwales.ac.uk/users/493-awardak#publications>

Washington Post, *Jailed Christian convert is freed in Afghanistan*, 2011-02-25, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2011/02/25/AR2011022501007.html>

Yaqeen Institute for Islamic Research, *Stoning and Hand Cutting: Understanding the Hudud and the Shariah in Islam*,  
<https://1pjhft3ggnei4e140qfi16ch-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/01/Stoning-and-Hand-Cutting-Understanding-the-Hudud-and-the-Shariah-in-Islam-1.pdf>

Yaqeen Institute for Islamic Research, *The Issue of Apostasy in Islam*, 2017,  
<https://yaqeeninstitute.org/wp-content/uploads/2017/07/FINAL-The-Issue-of-Apostasy-in-Islam-1.pdf>

**Muntliga källor**

Afghansk jurist, E-post 2017-10-21.

Analytiker i Kabul, E-post 2017-12-17.

Dr. Liza Schuster, City University of London, Skype-Intervju 2017-10-17.

Fabrizio Foschini, Political analyst, EASO COI Specialist Meeting on Afghanistan, 23-24 November 2017, Malta.

Forskare med flerårig erfarenhet av fältarbete i Afghanistan, E-post, 2017-09-04.

Före detta PDPA-politiker, Samtal i Kabul 2016.

Kristen NGO med verksamhet i Afghanistan, Samtal 2017-12-04.

Lokal forskningsorganisation, Samtal i Kabul april 2016.

Politisk analytiker, Skype-intervju, 2017-12-11.

Thomas Ruttig, Co-director, Afghanistan Analysts Network (AAN), E-post 2017-10-04. Analysen här är hans personliga och inte AAN:s officiella ståndpunkt.



Avsiktligt tom sida

## Lifos publikationer

**Landrapport** syftar primärt till att utgöra ett underlag till Migrationsverkets rättsliga styrning. Den kan också ge stöd vid handläggning i migrationsärenden.

**Temarapport** syftar till att ge landinformation i ett eller flera sammanlänkade teman, alternativt ett tema som berör flera länder.

**Lägesanalys** syftar till att ge en kortfattad lägesbild av en situation i ett land, inklusive en analys kring möjlig utveckling.

**Scenarioanalys** syftar primärt till att utgöra ett stöd vid prognosarbete, strategiskt beslutsfattande etc. genom att beskriva ett antal möjliga scenarier samt sannolikheten och konsekvensen av dessa.

**Fråga-Svar** är sammanställningar av information som svar på frågor från Migrationsverkets anställda.



## Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

**Lifos mission:** Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

[gb-lifos@migrationsverket.se](mailto:gb-lifos@migrationsverket.se)

<http://lifos.migrationsverket.se> • [www.migrationsverket.se](http://www.migrationsverket.se)